

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD NITRA

Námestie Jána Pavla II. č. 8, 949 01 Nitra

102/2013 29.4.

Číslo: KPÚNR-2013/3553-6/26567/SVI

Nitra, 22. 04. 2013

**Nitriansky samosprávny kraj
Stredná odborná škola
Cintorínska 4
950 50 NITRA**

Krajský pamiatkový úrad Nitra podľa § 11 odseku 1 zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, v znení neskorších predpisov (ďalej len pamiatkový zákon), ako vecne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona ako miestne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie

Krajský pamiatkový úrad v Nitre podľa § 32 odseku 2 a 4 pamiatkového zákona po preskúmaní žiadosti o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy časti národnej kultúrnej pamiatky, predloženej dňa 27.03.2013 Strednou odbornou školou, Cintorínska 4, 950 50 Nitra, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 4624 vlastníkom nehnuteľnosti na Cintorínskej ul. č. 4 v Nitre, p.č. 2132, k. ú. Nitra, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou, **evidovanou v ÚZPF pod číslom 11847/0 ako „škola“**, dospel k záveru, že navrhovaný **zámer obnovy národnej kultúrnej pamiatky** v rozsahu:

- obnovy okien

je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom **prípustný** a pre prípravu a vykonanie tohto zámeru úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území **určuje nasledovné podmienky**:

- Okná neodstraňovať, zachovať, umelecko-remeselne opraviť. ✓
- Celoplošná výmena výplní okenných otvorov za okná inej konštrukcie a materiálu je neprípustná. ✓
- Vymeniť je možné len nenávratne poškodené časti a konštrukcie okien, a to za presné kópie originálu, rovnakého tvaru, materiálu a konštrukcie, s rovnakou profiláciou, členením a spôsobom otvárania, (napr. nenávratne zničené konštrukčné časti skriňovej konštrukcie, časti okenného rámu, jednotlivé okenné krídla, atď.).
- Zachovaná musí zostať dvojité, konštrukcia okenných výplní, spôsob otvárania okenných krídel i použiteľné a funkčné pôvodné kovania (závesy, mosadzné olivy a pololivy, sklopné mechanizmy).
- Očistiť, sfunkčnit' a opraviť mechanizmy otvárania krídel, vrátane kompletného systému mechanizmov kovaní vrchných sklopných ventilačných krídel.

Telefón
037/245 11 11

Fax
037/245 18 55

E-mail
podatelna.nr@pamiatky.gov.sk

Bankové spojenie
Štátna pokladnica
1807136851/0200

IČO
31755194

- f) Na kópie jednotlivých častí okien namontovať použiteľné očistené pôvodné olivy, pololivy, závesy, resp. sklopné mechanizmy. Na okenných krídlach, na ktorých sa kovania nezachovali, jednotne doplniť kovaniami podobného tvaru.
- g) Pre zlepšenie tepelnotechnických vlastností okien a dverí je možné v rámci kópií vonkajších krídel osadiť izolačné dvojsklá minimálnej hrúbky, resp. pokovované sklá.
- h) V prípade potreby je pre účely obnovy okien možné vybrať konštrukcie okien ako celky z otvorov a po obnove ich osadiť na pôvodné miesto.
- i) **Pred začatím obnovy okien dodávateľ spracuje prípravnú dokumentáciu obnovy okien, ktorá ozrejmí a vyšpecifikuje rozsah zásahov do konkrétnych stolárskych konštrukcií. Predmetnú dokumentáciu predložiť Krajskému pamiatkovému úradu na posúdenie a odsúhlasenie.**
- j) **Na ohliadku okien dodávateľom prác vlastník prizve pracovníkov Krajského pamiatkového úradu Nitra.** Na tomto stretnutí sa určí a dohodne i povrchová a farebná úprava okien.
- k) Krajský pamiatkový úrad Nitra odporúča, aby dodávateľ prác pri obnove pôvodných výplní okenných a dverných otvorov mal preukázateľné skúsenosti s repasáciou a obnovou podobných historických konštrukcií okien.
- l) Začatie prác min. 15 dní vopred oznámiť Krajskému pamiatkovému úradu Nitra.
- m) Realizačné práce na obnove národnej kultúrnej pamiatky nesmú začať bez vydania záväzného stanoviska Krajského pamiatkového úradu Nitra o predpísanej prípravnej dokumentácii obnovy podľa podmienky i).

Toto rozhodnutie sa vzťahuje iba k prácam vymedzeným vo výrokovvej časti rozhodnutia, a nenahrádza rozhodnutie, alebo záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Nitra k iným prácam na predmetnej nehnuteľnosti v pamiatkovej zóne.

Toto rozhodnutie nenahrádza záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Nitra k prípravnej, alebo projektovej dokumentácii úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území.

Podľa § 44a pamiatkového zákona, toto rozhodnutie stratí platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, ak v tejto lehote nebude vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

O d ô v o d n e n i e :

Podkladom pre vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy národnej kultúrnej pamiatky bola žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy, podaná dňa 27. 03. 2013 vlastníkom nehnuteľnosti Strednou odbornou školou, Cintorínska 4, 950 50 Nitra, výpis z listu vlastníctva č. 4624; kópia z katastrálnej mapy na parc. č. 2132, fotodokumentácia výplní okenných otvorov a záznam z miestnej ohliadky spojenej s ústnym pojednávaním, vykonanej dňa 19.04.2013.

KPÚ Nitra posúdil žiadosť vlastníka, získal spoľahlivé podklady hlavne vykonaním miestneho zisťovania a v rozhodnutí podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona určil podmienky, za ktorých možno predpokladaný zámer obnovy pripravovať a vykonávať tak, aby sa kultúrna pamiatka neohrozila, nepoškodila alebo nezničila.

Cieľom podmienok tohto rozhodnutia je zachovanie, zabezpečenie a obnova originálov pamiatkovo hodnotných pôvodných výplní okenných otvorov, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou architektonického výrazu národnej kultúrnej pamiatky. Sú jednoznačne nositeľmi pamiatkových hodnôt a teda predmetom ochrany. Všetky okná sú pôvodné, z tohto dôvodu sú akékoľvek celoplošné výmeny a náhrady novotvarmi a novými konštrukciami neprípustné, a je potrebné zachovať ich v maximálnom možnom rozsahu, aby nebola narušená hodnota autenticity a architektonického výrazu exteriéru a interiéru národnej kultúrnej pamiatky.

Krajský pamiatkový úrad v Nitre preveril stav okien a má za to, že stavebno-technický stav originálov pôvodných (primárnych) výplní okenných výplní, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou

historického architektonického výrazu interiéru a exteriéru nehnuteľnosti a nesporne vykazujú pamiatkové hodnoty, umožňuje obnovu jednotlivých okenných a dverných výplní umelecko-remeselne, resp. repasáciou, prípadne nahradením niektorých konštrukčných častí a prvkov presnou kópiou originálu. Krajský pamiatkový úrad preto nesúhlasí s ich celoplošnou výmenou, nakoľko pri tomto prístupe by došlo k nenávratnému zániku historického originálu, ktorý by bol nahradený prvkom s inými proporciami, konštrukciou, otváraním a technológiou výroby bez akejkoľvek pamiatkovej hodnoty, a tým k nenávratnému poškodeniu národnej kultúrnej pamiatky. Vonkajšie krídla, resp. akékoľvek iné nenávratne poškodené konštrukčné prvky a časti okenných výplní je možné nahradiť presnými kópiami originálov. Pre zlepšenie tepelno-technických vlastností je možné v kópiách vonkajších krídel osadiť izolačné dvojsklá čo najsubtílnejších rozmerov, resp. pokovované sklá. Možnosti obnovy konkrétnych konštrukčných prvkov, resp. častí jednotlivých okenných výplní sa upresnia pri ohliadke s dodávateľom prác, ku ktorej vlastník prizve pracovníka Krajského pamiatkového úradu v Nitre. Krajský pamiatkový úrad Nitra požaduje, aby dodávateľ prác, ktorý bude realizovať umelecko-remeselnú obnovu stolárskych konštrukcií okien, mal preukázateľné skúsenosti v oblasti repasácie historických okenných výplní.

Iba nenávratne poškodené a zaniknuté časti jednotlivých pamiatkovo hodnotných prvkov je možné nahradiť ich presnými kópiami. Výmenu jestvujúcich okien za kópie je možné realizovať len v tých prípadoch, kedy ich fyzický stav už neumožňuje iný spôsob obnovy.

Pri určovaní podmienok výrokovej časti tohto rozhodnutia Krajský pamiatkový úrad v Nitre vzal do úvahy najmä nutnosť zachovania pamiatkových hodnôt nehnuteľnosti, aktuálny stavebno-technický stav, potrebu zamedzenia pokračujúcej deštrukcie a zachovania čo najväčšieho rozsahu pôvodných konštrukcií okien, ich pôvodných prvkov a detailov a úplné funkčné využitie okien, ako aj rozsah predpokladaných prác.

Rovnako je nutné použiť pri zhotovovaní kópií druh masívneho dreva zhodný s drevom, z ktorého sú zhotovené pôvodné okná a to aj spôsob jeho opracovania.

Z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky je jednoznačne vhodnejšia obnova okien, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou architektonického výrazu školy, formou ich opravy ako plošné nahrádzanie originálov presnými kópiami. Pôvodné okná boli zhotovené ako súdobé stavebno-stolárske prvky a pri ich výrobe boli použité kvalitné tradičné materiály, sú dokladom súdobých (historických) techník a technológií a tým sú jedinečné. Výmena okien presnou kópiou je akceptovateľná iba v prípade rozsiahleho poškodenia väčšiny prvkov, z ktorých pozostávajú. Napriek zhodnému tvaru spôvodnými oknami, u kópií je úplná absencia pamiatkových hodnôt a celková strata autenticity. Tento spôsob obnovy preto nemožno z hľadiska ochrany pamiatkového fondu chápať ako správny a vhodný.

Krajský pamiatkový úrad Nitra preveril a zhodnotil stav pamiatkovo hodnotných okenných výplní národnej kultúrnej pamiatky, a práve pre ich nesporné pamiatkové hodnoty je ich celoplošná výmena z hľadiska pamiatkovej ochrany neprípustná. Pri pamiatkových objektoch je nutné zohľadňovať a chrániť najmä hodnotu autenticity. V zásade je možná lokálna výmena veľmi poškodených a neopraviteľných častí a to za kópie originálu rovnakého tvaru, materiálu a konštrukcie.

Historický tvar, dimenzie a proporcie výplní otvorov sú dôkazom, že sú neoddeliteľnou súčasťou architektonického výrazu tejto stavby. Typ dvojitého „kastlíkového“ okna je možné bezpochyby považovať za vrchol stáročnej západnej staviteľskej skúsenosti, ktorá v mnohých ohľadoch nebola prekonaná ani mladšími výrobkami.

Je preukázané, že po aplikovaní izolačných dvojskiel do vonkajších krídiel historického dvojitého okna má tento typ okien oveľa lepšie tepelno-technické vlastnosti, ako súčasné jednoduché okná. Takto upravené historické okno dosahuje súčinitele prestupu tepla na úrovni požadovanej normou, dokonca pre nízkoenergetické domy.

Vzhľadom na ojedinelosť architektonického riešenia budovy školy, jedinečnosť podobnej architektonickej koncepcie a komplexnosť jej zachovania v rámci územia našej krajiny, možno budovu „Obchodnej školy“ v Nitre, postavenú v rokoch 1924 - 1926 významným architektom

Klementom Šilingerom, radiť medzi diela nadregionálneho významu. Pre svoje nesporné pamiatkové hodnoty a architektonické kvality bola škola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Zachovanie všetkých jej dochovaných pamiatkových hodnôt pre ďalšie generácie je nevyhnutné.

Rozhodnutie bolo vydané v zmysle pamiatkového zákona a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v znení neskorších predpisov, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t. j. na Krajskom pamiatkovom úrade v Nitre.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Anna
Ing. Anna Valeková
riaditeľka
krajského pamiatkového úradu

Doručí sa:

Nitriansky samosprávny kraj, Stredná odborná škola, Cintorínska 4, 950 50 N I T R A

Na vedomie:

Krajský pamiatkový úrad Nitra, Námestie Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra, na založenie do spisu